Teknologiateollisuus

Martti Kätkä/LSo 18.10.2018

Talousvaliokunta
tav@eduskunta.fi

Lausuntopyyntö 5.10.2018, HE 144/2018 vp

HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE LAIKSI SÄHKÖMARKKINALAIN MUUTTAMISESTA JA ERÄIKSI SIIHEN LIITTYVIKSI LAEIKSI

Lakiesityksen tarkoituksena on säätää sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon palvelujen käyttöönotosta sähkön vähittäismarkkinoilla. Vähittäismyyjiä ja jakeluverkonhaltijoita sekä heidän asiakkaitaan palvelemaan perustettaisiin sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon yksikkö eli niin sanottu datahub. Yksikön toiminnasta vastaisi järjestelmävastaava kantaverkon haltija eli Fingrid Oyj.

Sähkön vähittäismarkkinoiden prosesseissa tarvitaan sujuvaa tiedonvaihtoa muuttojen toteutuksessa, toimittajan vaihtotilanteissa ja mittaustietojen välityksessä. Suomessa kaikilla sähkönkäyttäjillä on älykkäät tuntitehomittarit, joista jokaisesta kertyy 8760 mittaustietoa vuodessa. Jakeluverkkoihin liittyviä käyttöpaikkoja on Suomessa 3,5 miljoonaa, joten osapuolten välisiä tiedonvaihtoviestejä lähetetään vuodessa satoja miljoonia.

Nykyisessä hajautetussa tiedonvaihtojärjestelmässä on ongelmia, jotka johtuvat erilaisista osapuolikohtaisista käytännöistä. Toiminnanharjoittajat ovat toteuttaneet omia tietojärjestelmiään eri tavoilla eikä sanomaliikenteen laatua ja toimintaa valvota keskitetysti. Erilaisten virheiden ja ongelmien selvittämiseen kuluu kohtuuttomasti aikaa ja resursseja. Sanomaliikenne ei ole reaaliaikaista ja siksi markkinaprosesseihin on saattanut tulla joidenkin arkipäivien mittaisia viiveitä. Teknologiateollisuus on työ- ja elinkeinoministeriölle antamassaan lausunnossa suhtautunut epäillen keskitettyyn järjestelyyn, koska siihen liittyy tietoturvariskejä hajautettuun järjestelmään verrattuna.

Sähkön vähittäismarkkinat ovat muuttumassa siten, että uusien energiapalvelujen myötä asiakkaalla on mahdollisuus osallistua aktiivisena toimijana sähkömarkkinoille. Keskitetty tiedonvaihtoratkaisu edistäisi älyverkkojen ja älykkäiden sähkömittareiden täysimääräistä hyödyntämistä sekä uusia liiketoimintamahdollisuuksia kuten energiatehokkuuspalveluja, sähköautojen latausoperaattoreiden toimintaa, kysyntäjoustojen hyväksikäyttöä ja helpottaisi sähkön pientuotannon tarjoamista markkinoille. Keskitetyn tiedonvaihdon yksikön avulla on tarkoitus siirtyä jakeluverkossa toimivien vähittäismyyjien ja jakeluverkonhaltijoiden sähkötaseiden keskitettyyn selvitykseen vuoden 2021 kevään kuluessa.

Asiakkailla on oikeus saada kaikki merkitykselliset kulutustietonsa ja he voivat sopia mittaustietonsa antamisesta mille tahansa energiapalvelujen tarjoajalle ilman erillistä lisämaksua. Asiakkaalla on oikeus valita mikä tahansa sähkön myyjä ja valita kulutus- ja tuotantokohteita yhdistelevä aggregaattori vapaasti, valita dynaamisesti hinnoiteltu sähkösopimus, osallistua sähkömarkkinoilla kysyntäjoustoon ja tuottaa itse sähköä. Keskitetty tiedonvaihtoratkaisu olisi

Teknologiateollisuus

Martti Kätkä/LSo 18.10.2018

kuluttajien edun mukainen, koska sillä helpotettaisiin uusien energiapalvelujen tuomista markkinoille, lisättäisiin asiakkaiden valinnanmahdollisuuksia ja edistettäisiin kilpailua sähkömarkkinoilla.

Teknologiateollisuus suhtautuu varauksella ehdotukseen käyttää henkilötunnusta sähkön käyttäjien yksilöintiin. Henkilötunnukselle ollaan jo kehittämässä korvaavaa identifioijaa, minkä lisäksi täydellisen henkilötunnuksen paljastumisen aiheuttama vahinko voi olla seurauksiltaan mittava.

Tiedonvaihdon kehittäminen rahoitettaisiin Fingrid Oyj:n palvelun käyttäjiltä keräämillä maksuilla. Energiavirasto valvoo ja vahvistaa maksujen määrittämisen menetelmät.

Keskitetyssä tiedonvaihtoyksikön tietojärjestelmässä käsiteltäisiin suuria määriä asiakkaiden henkilötietoja ja yritysten liikesalaisuuksia sisältäviä tietoja. Tietoturvallisuudesta huolehtiminen on tästä syystä keskeisen tärkeää sähkömarkkinoiden ja koko yhteiskunnan toimintojen kannalta. Keskitetyn tiedonvaihdon palvelujen osalta vastuu tietoturvasta ja kyberturvallisuudesta olisi järjestelmävastaavalla kantaverkonhaltijalla Fingrid Oyj:llä. Teknologiateollisuus korostaa sitä, että Datahubista muodostuu erittäin keskeinen solmukohta koko yhteiskuntamme toiminnan kannalta ja sen tietoturvasta huolehtimiseen tulee keskittää riittävästi resursseja.

Teknologiateollisuus ry näkee uuden sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihtoyksikön eli datahubin perustamisen myönteisenä hankkeena erityisesti sähkömarkkinoiden mahdollistamien uusien energiapalvelujen kehittämisen kannalta. Suomi voi olla edelläkävijä energiatehokkuuspalvelujen, kysyntäjoustojen, sähkön varastoinnin, sähkön pientuotannon, sähköautojen latauspalvelujen ja kuluttajien aktiivisen markkinoille osallistumisen edistämisessä, joita datahubin käyttöönotto osaltaan helpottaa. Datahubin tietoturvasta tulee huolehtia erityisellä tarkkuudella.

Kunnioittavasti

Teknologiateollisuus ry

Matti Mannonen
johtaja, Elinkeinopolitiikka